

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izvenmali
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pe pošli prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13, —
četrt 6, 50
mesec 2, 20

V upravništvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10, —
četrt 5, —
mesec 1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 168.

V Ljubljani, v četrtek 25. julija 1901.

Letnik XXIX.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

katol. političnega društva v Ljubljani,

ki se bode vršil

v sredo, dné 7. avgusta 1901

ob 3. uri popoldne

v prostorih „Katoliškega doma“

na Turjaškem trgu šte. 1.

Vspored:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Volitev dveh verifikatorjev.
5. Volitev novega odbora.
6. Slučajni nasveti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Po deželnih zborih.

II.

Kranjski deželni zbor je letos menda prvič zaključil zasedanje in rešil deželni proračun brez običajne politične debate. Mnogi rahločutni življi so bili morda tega veseli, oni življi namreč, ki še vedno niso opustili nade na mogočo spravo mej slovenskima strankama na Kranjskem. Veseli so bili mirnega konca gotovo tudi vladni krogi, da se morejo sklicevati na mir in red v deželi ter na splošno zadovoljnost prebivalstva in njegovih zastopnikov.

Toda mir in red sta le navidezna, zadovoljnost javnega mnenja je le fikcija, ki more varati le onega, ki razmer ne pozna. Res, da imajo dež. zbori jako omejen delokrog, ker so nemški centralisti malone vse zakonodajstvo izročili drž. zboru in deželne zbornice potisnili do veljave okr. zastopov. Vendar pa je bila navada v prejšnjih letih, da so se v dež. zboru kranjskem pri proračunu oglašali posamezni poslanci, govorili v imenu idealne Slovenije ter izražali želje in

pritožbe tudi obmejnih Slovencev. Mogoče, da to ni bilo vedno v okviru poslovnika, a godilo se je. Kranjski dež. zbor je edini, v katerem tvorijo slovenski poslanci absolutno večino. Iz kranjske deželne zbornice so odmevali glasovi po vsej Sloveniji. V Ljubljano so se ozirali obmejni zapuščeni in zatirani bratje. Od tu so dobivali uteho in tolažbo v svojem trpkem boju za narodna prava. Sem so z veseljem prihajali, iskat si novih močij, novega navdušenja.

In danes? Odkar je „Narodova“ stranka zapustila in zatajila staro slovensko geslo, tedaj se je tudi odpovedala onim idealom, ki edini narode vzdržujejo v svetovnem boju za obstanek. Narod brez idealov, ki sloné na zdravih in trdnih krščanskih načelih, je ptica brez peruti, riba brez plavuti. Tak narod nima samozvesti, žilavosti, vztrajnosti in požrtvovalnosti, sploh ne lastnosti, ki mu morejo zagotoviti obstanek. In to velja v prvi vrsti o malem slovenskem narodu, ki ima neprijatelje povsod in na vseh straneh. Krščanstvo in ljubezen do svojega rodu, torej krščanska in narodna ideja sta rešili naš narod iz starodavnih vekov ter ga obvarovali pogina v nemškem in italijanskem valovju.

Toda gorje nam, ker smo dočakali čase, ko se slovenska inteligenca čim dalje odtuja svojemu narodu in njegovim svetinjam! Gorje narodu, ko so se mu izneverili možje, ki so še pred leti proglašali narodni radikalizem za svoj edini program! Ti sejejo ljuliko brezverstva mej narod, farizejsko prezirajo pojave narodnih idealov, zasmehujejo pojemajoče izraze užaljene narodove duše. Kitijo se in ponašajo z obrabljenimi frazami o svobodi in napredku, a sami so največji teroristi in nazadnjaki. S kolmi kažejo na pezdri v očesu svojega brata, a bruna v svojih očeh ne vidi, ker jim je slepa strast otemnila vsak pogled, zatrla vsa blažja čustva.

Da se kot posebna frakcija vzdrže na površju, zato so pozabili na revo svoje domovine, na nesrečo svojega rodu ter se združili in zvezali s starimi nasprotniki slovenskega naroda. V svoji divji domisljiji so

si ustvarili »klerikalnega zmaja«, v kojega mečejo svoje buzdovane, da javno pozornost odvrta od svojih nakan.

Slovenskih liberalcev je edini ideal in program boj proti duhovščini, ki se noče izneveriti svojemu narodu ter odreči njegovim svetinjam. »Klerikalizem«, to je kljuse, katero jaše dr. Tavčar z oprodami, ki mu slepo slede čez drn in strn preko razvalin slovenskih domov. »Klerikalci« so po dr. Tavčarja mnenju oni krvoseji, ki se redé ob človeških možganih ter pijó iz človeških lobanj. Ti so, ki »stoletja iztiskajo vse žulje iz našega beraškega kmeta«, kakor je danes teden dr. Tavčar kot »Jupiter tonans« grozel na shodu svojih prostovoljnih in prisiljenih zaupnikov.

Oni dr. Tavčar, ki je še l. 1890 v javni seji dež. zbora ponosno govoril: »Z dr. Schafferjem se ne bodem prepiral, ker vem, da se najina pota ne morejo srečati«, ta dr. Tavčar že šest let hodi roko v roki z dr. Schafferjem ter pod njegovim zavetjem strelja s topovi na »klerikalne vrbce«. On, ki je imel vedno polna usta »narodnega šovinizma«, temu so danes le klerikalci »politični nasprotniki«, a baron Schwegel in vsenemški pruski politični zavzniki.

Da, od Dežmana do Deschmanna je bil en sam korak. V dobi, ko slovenskemu narodu goré tla pod nogami, ko potrebuje odločnih, požrtvovalnih mož, vladajo v liberalnem taboru največja narodna mlačnost in mržnja, oholost, terorizem, brezglavnost in osebne ambicije. Perditio tua ex te Israel!

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. julija.

Direktne volitve v solnograški dež. zbor.

Dež. zbor solnograški je v svoji predvčerajšnji seji sklenil zakon, na podlagi katerega se uvede za deželni in s tem tudi za drž. zbor v kmečki ter splošni skupini direktne in tajne volitve. Ta dež. zbor je dosedaj četrti, ki se je povspel tako daleč. Direktne volitve so sedaj uvedene na Kranj-

skem, Nižje-Avstrijskem, Češkem in Solno graškem. Morda sledi tem dež. zastopom te dni še kak drug dež. zbor. Objednem so v solnograškem dež. zboru pomnožili število mandatov za dva, drugi mandat za mesto Solnograd ter jednega za kmečko občino Hallein, ter sklenili, da je volivni kraj vsaka občina s 400 prebivalci.

Eksodus v opavskem deželnem zboru.

V šleskem deželnem zboru se je vršila razprava o premembi lovskega zakona. Glavna razprava se je vršila še dokaj mirno, akoravno so kmečki poslanci ugovarjali sploh celotnemu načrtu, ki bo, ako se izvede, v veliko kvar poljedelstva. Pri drobni razpravi, posebno pa pri odstavku glede oddaje občinskega lova v najem, se je pa vnela zelo živahna razprava, v kateri so pa zopet podlegli kmečki zastopniki. Ker je bil vsprejet predlog posl. Bukowskega, s katerim se kmečki poslanci nikakor niso mogli strinjati, so poslednji ostavili dvorano in deželni zbor je postal nesklepčen. To je sedaj že četrti deželni zbor, ki je bil vsled eksodusa poslancev postal nesklepčen.

Novih »pročodrimovcev«

našestej ekskvitez Jurij v svojem glasilu „Unverf. deutsche Worte“ za prvo polovico tekočega leta nič manj kot 3416. Od teh jih odpade na Češko 2538, na dol. Avstrijo 469, od teh na Dunaj 429, na Moravsko 119, na Štajersko ravno 200 (mesto Ljubno jih ima samo 106,) na Koroško 14, Solnograško 4, na Kranjsko 1 in na »različne dežele“ 1. Rožnovski vitez pa navaja še nek drug izkaz, v katerem dokazuje, da je novih »pročodrimovcev« 6148. Kje je te dobil, menda res sam ne ve. Do 10.000 odpadnikov res še dokaj manjka.

Vojaška pogodba mej Avstro-Ogersko in Rumunijo.

katere vsebino smo pred nedavnim objavili po poročilu mažarskega lista »Magyarország«, res obstoji, ni pa bila sklenjena povodom zadnjega bivanja načelnika avstrijskega generalnega štaba v Sinaji, marveč že v letu 1890. »Budapesti Hirlap« namreč sedaj javlja na podlagi najzanesljivejših informacij, da taka pogodba mej imenovanima drža-

LISTEK.

Med romanskimi národi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice.
Piše Jos. Lavtižar.

(Dalje.)

17. Bern.

Koliko skrbi si napravi človek na potovanju! Vlačiti s seboj prtljago in preštevati objekte, ki se te ne drže, da česa ne pozabiš; nervozno iskati vlaka, kateri je pravi, in paziti, kdaj odhaja; prerivati se med gnječo ljudi; vsak dan iskati drugje strehe in mize: — vse to ni baš prijetna zabava. Ako me vrh tega še kdo prekaní, ali se primeri druga nezgoda, tedaj je dobra volja pri kraju in slišati moram lastno očitjanje: Čemu se pehaš po svetu, ko bi doma lahko živel v miru!

Take misli mi hodijo po glavi, ko se poslavljam od Geneve. Tedaj vgladem na kolodvoru kar celo družino: očeta, mater, kopico malih otrok in zraven njih v culicah povezano blago, iz česar sklepam, da se selijo v drug kraj. Najmanjšega otroka pestuje žena; večjega, ki tudi še ne more hoditi, ima mož v naročju; ostali drobiž se

pritiska k obema. Sedaj začnem drugače računati, namreč tako-le: Sam si, nikogar nimaš, da bi moral skrbeti zanj; teh pa je sedem; kar vidiš, je skoro gotovo njihovo celo premoženje, in vsem služi kruh eden, ki morebiti zaradi slabe plače pritrjuje sebi, da imajo vsi skupaj kaj jesti. Glej, to so ubogi ljudje, a tebi ni nobene sile.

Tačas prihrumi vlak na peron. Zapustili smo Rim »reformovanih« — kakor nazivljejo Genevo zaradi mnogega števila kalvincev — ter se odpeljali preko lemanskega jezera v Bern. Rad bi bil gledal po okolici, toda na tako neugodnem sedežu ni bilo mogoče. Šele v Lausanne se je voz izpraznil, in dobil sem pripraven prostorček poleg okna.

Vedno bolj zginjuje gorovje Jura na severo-zapadu, dalj časa pa se še blesti prav poleg nas jezero ob južni strani. Veliko palač stoji v bregu ena nad drugo, ker ima Lausanne vzvišeno lego nad železnico. Povsod so zasajeni vinogradi, da bi lahko trgal grozdje kar iz vagona, a vlak gre preveč hitro. Takoj za mestom Freiburg se prepeljemo čez 80 metrov visok most, pod katerim teče v globočini zelenkasta Saane, ki ima svoj izvir daleč gori v bernskih planinah. Sopotniki so govorili do sedaj veči-

roma francosko; bližje smo Berna, bolj prevladuje švicarska nemščina, katero moraš pazljivo poslušati, da jo razumeš.

Da-si ima Bern le krog 60 tisoč prebivalcev (med njimi samo 7% katolikov), se prišteva vendar glavnemu mestu Švice, ker ima zvezna vlada tu svoj sedež v krasni palači, venčani z mogočno kupolo. Mesto je zgrajeno na strmih polotoku, na treh straneh se okoli njega pretaka reka Aare; nenavadno visoki, krasno izdelani mostovi vežejo središče s predmestji. Lahko rečem, da je Bern izmed najbolj zanimivih mest, kar sem jih videl do sedaj. Ohranil je še »purgarsko« podobo in starinski značaj, ki se kaže v obokanih nizkih hodnikih, ozkih hišah, semtertje skrivljenih ulicah in srednje-veških spominkih. Kako to prijetno vpliva na potnika, ki vidi drugod same palače, vse po geometrijskih pravilih stavljené ena poleg druge.

Za kolodvorom obstojim pred velikim poslopjem, čitajoč nad glavnim vhodom napis: *Christo in pauperibus*. To je gotovo kaka dobrodelna naprava — si mislim — kajti besede bi pomenile po moji razlagi: »Kar ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili.« (Mat. 25, 40). In nisem bil v zmoti. Na vprašanje, kdo prebiva v tej

zgradbi, mi odgovori mimoidoč gospod, da je to meščanska bolnišnica.

Ne daleč proč (Laupenstrasse) so sezidali katoličani pred nekaj leti krasno baziliko v čast sv. Trojici. Poprej niso imeli nobene pripravné cerkve, a sedaj so z mnogimi žrtvami postavili to monumentalno hišo božjo, s katero se lahko ponašajo. Toda zelo je zadolžena; na tablici nabiralnika se bere: »Ker ima cerkev še 200 tisoč frankov dolga, naj je ne zapusti nihče, da bi jej česa ne daroval.« Taka prošnja vzbudi gotovo v vsakem srcu usmiljenje.

Druge cerkve so v luteranskih rokah. Pred vsem omenjam »Münster«, ki se vidi s svojim belim kamenitim stolpom kot značilnim znamenjem Berna daleč okoli. Ta veličastni gotski dom (85 metrov dolg, 34 metrov širok in 23 metrov visok) so začeli staviti l. 1421. Delo je vodil mojster Matija iz Strassburga, čega soha je tu ohranjena s podpisom njegovega gesla »Mach's na.« Oltarjev ali kakega kinča iščeš zaman v notranjščini, o kaki molitvi ni govora, izprehajaš se semtertje in ogleduješ stare spominke kakor v posvetni dvorani. Slavne orglje služijo po letu za večerne koncerte, plačati moraš en frank vstopnine. Morebiti

vama res obstoji od leta 1890 in se je sklenila povodom bivanja kralja Karola v Išu.

Grof Waldersee

Je te dni na potu v domovino in je včeraj na parniku »Gera« došel v Port Said. Bivšega vrhovnega poveljnika evropskih čet v Kini in »zmagovalca« seveda pozdravljajo zastopniki velesil na vseh obmorskih krajih, mimo katerih se pelje, največje presenečenje pa čaka moža v domovini. Že v Brunschhausenu ga bo pozdravil cesar Viljem z daljšim, pri njem običajnim nagovorom. Od tod se odpeljeta na ladiji »Hohenzollern« v Hamburg, kjer pozdravov ne bo ne konca ne kraja. V Hamburg dospe grof Waldersee po dosedanjih dispozicijah 10. avgusta zvečer.

Posledice kongregacijskega zakona

Utegnejo biti prav lepe, o katerih se menda francoski vladi in njenim privržencem še niti ne sanja. Osrednje glasilo za dobrodelnost priobčuje o zavodih francoskih kongregacij sledeče: Katoliških ubožnih zavodov je v Franciji: 25 takozvanih prenočevališč, 84 porodišnic in najdenišnic, 97 zavodov za neozdravljive, 172 zavodov za hrome, 229 hiralnic 398 ubožnih lekarn in bolnic, 512 zavodov za pohabljenice, 572 večjih bolnic, 691 sirotišnic, 398 zavodov za delavce in delavke in 1428 zavodov za oskrbovanje zasebnih ubožcev, skupaj torej nad 4600 dobrotelnih zavodov. Šole, ki jih vodijo redovi in kongregacije, poučujejo in obenem tudi vzgojujejo 2.000.000 ali skoro jedno tretjino 6.300.000 glav broječih šolo dolžnih otrok. Za vsoto državane prispeva niti vinarja. Poleg tega vzgojujejo in podučujejo katoliške redovne družbe 60.000 sirot. V Franciji je navada, da pride na vsakih 50 otrok po jeden učitelj. Ako se računa na vsakega učitelja povprečno 1500 frankov, se pokaže, da bo morala država plačevati samo za vzdrževanje redovniškega šolstva 7.800.000 frankov brez vsakoletnih stroškov za inventar in poslopja. Skupno oskrbujejo sedaj kongregacije 60.000 sirot, 250.000 bolnikov in hromih ter 100.000 starčkov. Ako računamo za njih prehranitev samo 1 frank na dan, potrebna je dnevna svota 410.000 frankov ali na leto 149.650.000 frankov. Ta »svotica« bo precej obremenila državni proračun.

Ministerska kriza na Danskem

Je sedaj rešena, a tako, kakor skoro nihče ni pričakoval. Mesto vsaj deloma katoliškega kabineta z grofom Holsteinom na čelu je nastopilo vlado popolno levičarsko ministerstvo. To se je zgodilo samo radi tega, ker grof Holstein iz kdove kakega razloga ni hotel prevzeti težavnega posla. Morda tudi ni mogel najti dovolj sposobnih mož za sostavo kabineta, kakoršnemu bi bil hotel načelovati. Novi danski liberalno-radikalni kabinet je sedaj takole sestavljen: predsedstvo

bi si bil zaslužil tudi jaz par frankov, pa me niso pustili k igralniku.

Zgodovinsko še bolj važna je francoska cerkev v Zeughaus - Gasse z nekdanjim dominikanskim samostanom. Tu je, vračujoč se s cerkvenega zbora v Konštancu, papež Martin V. v praznik svetega Rešnjega Telesa 1418 maševal pri velikem oltarju, obdan z množico kardinalov.

Potnik dobi v Bernu mnogo interesantnega, s čemur se kratkočasi. Meni je postalo mesto nekako domače, da se ga vedno rad spominjam. Na močnem mestnem stolpu imajo imenitno uro, pred katero čaka vedno nekaj tujcev, kdaj začne biti. Vse gleda nakvišku, ko zapoje petelin in zapahlja s perutnicami. Ob udarcih ure gredo medvedje v kolobarju okoli, na prestolu sedeči kralj pa giblje z žezlom ter odpira usta, kakor bi dajal povelja. Smeješ se nad to skoro otročjo, a vendar duhovito iznajdbo. V obližju vgladaš sredi vodnjaka na stebri stoječega moža, ki ima več malih otrok natlačenih v vreči, enega je zadrnil celo za pas, da mu visi ob strani. Najhuje pa se godi onemu revčecu, katerega je videti le pol, kajti drugo polovico je mož že požrl. (Kindlifresser - Brunnen). To kurioznost so postavili v spomin dogodbe l. 1288, ko je jud umoril krščanskega otroka, vsled tega so vse jude pregnali iz mesta. (Dalje prih.)

in zunanje zadeve profesor Deuntzer, pravosodje pravnik najvišjega sodišča Alberti, nauk državni revizor Christensen, finance veletržec Hage, poljedelstvo kmetijski komisar Hausen, javna dela urednik Hoerup, mornarico kontreadmiral Joehneke, vojno polkovnik Madsen, notranje zadeve urednik Sverensen. Vsi novi ministri pripadajo levici in se je torej na celi črti ustreglo židovskim listom. Že izpočetka določenega finančnega ministra Christoffora ni mej novimi možmi. Sploh kaže imenik novih ministrov, da se je moral sestavljalec ponižati iz dosedaj običajnih višav. Kralj Kristijan se je moral udati in dovoliti v premembo sistema, za katerega trajnost pa seveda najmanjše more jamčiti novi kabinet.

Prisega angleškega kralja.

Zakon o prisegi angleškega kralja je ministerski predsednik lord Salisbury minuli teden predložil angleški zgornji zbornici. Predloga se peča s premembami v kraljevi prisegi glede njegovega stališča napram katoliški in anglikanski cerkvi. Vsprejeti sta v načrt dve važni premembi; s prvo se odpravlja za katoličane skrajno žaleča točka o »obsodbi obožavanja (!) D. M.«, objednem se pa jasneje in precizneje navaja kraljeva izjava, da hoče ostati zvest anglikanski veri. Ministerski predsednik je konstatoval, da se je izvršila prva prememba raditega, da se rešijo ugovori rimsko-katoliških članov zbornice, ki so povdarjali, da se nikakor ne strinja z zdravim bogoslovjem, ako se trdi, da veruje rimska cerkev v oboževanje Marijino. Dalje je Salisbury naglašal, da se mu je stavil z več stranij predlog, naj se v prisegi sploh opusti vse izjave glede vere, toda za tako radikalno premembo si vlada ne upa dobiti potrebne večine v zbornici. Predlogo je vneto zagovarjal lord Spencer. Sprejeta je bila v prvem branju. Drugo branje se je vršilo v torek vključ odločnemu ugovoru anglikanskega škofa iz Yorka.

Milner o južno-afriški vojski.

Lord Milner je povodom svojega kratkega bivanja v Londonu postal ondotni častni meščan in prejel v torek ob navzočnosti številnega občinstva dotično diplomu v dragoceni, zlati šatuli. Pri ter priliki pa je imel tako počaščeni kapski guverner daljši govor o pomenu sedanje vojske in nje koncu. Rekel je, da sedaj nihče (!) več ne trdi, da so povzročili južno-afriško vojsko kapitalisti iz malostnih, osebnih razlogov. Velika večina mislecev sedaj priznava velik narodnostni pomen sedanje vojske. Ako ravno pa že vse hrepeni po miru in ako ravno splošno prevladuje mnenje, naj se omogoči kapitulacija častnemu sovražniku, jih je vključ temu malo, ki bi bili voljni kupiti mir s koncesijami, vsled katerih bi navstala velika nevarnost, da se ustaja popularizira in da se izdajstvo ne kaznuje, kakor zasluži. Mej hrabrih starimi Buri, ki so še vedno zvesti voditeljem dosedanjih republik, in mej onimi bojažljivimi možmi, ki krožijo še po kapski koloniji, je velik razloček. Anglija je voljna po dokončani vojski nepristransko in celo dobrohotno postopati z burskim narodom, da mu tako olajša premenjeni položaj in ga preje navadi na odvisnost od angleške države. Buri bodo sicer izgubili svojo samostojnost, toda slobode jim ne bo nihče (?) krtil. Sedaj moramo skušati, da pridobimo srca naših sovražnikov, da nam čim prej zaupajo in se udajo (aha!), ob enem pa tudi ne smemo vzbujati nezaupanja pri onih, ki so nam dosedaj zvesto stali na strani. Nerešljiva prihodnja naloga angleške vlade sicer nikakor ni, a treba bo največje previdnosti, da se konča zadeva častno za Anglijo in kolikor mogoče za Južno Afriko. — Konečno je govornik izrazil popolno zaupanje Chamberlainu in njegovim tovarišem. — Kakor se vidi, se že umikajo največji angleški ošabneži in govore o Burih z nekim spoštovanjem, o katerem dosedaj pri Angležih ni bilo ne duha ne sluha.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. julija.

Občni zbor katol. političnega društva v Ljubljani ne bode 8. avgusta, kakor je bilo že objavljeno, ampak 7. avg. po vspredu, kakor ga objavljamo na prvem mestu.

Ta prememba se je izvršila zaradi velike skupščine družbe sv. Cirila in Metoda, ki bo dne 8. avg. v Mariboru. Udeležniki občnega zbora kat. pol. društva se morejo torej drugi dan udeležiti tudi skupščine v Mariboru.

»Edinost« je zopet nervozna. Velika vročina menda vpliva tudi na posamezne sotrudnike tržaške »Edinosti«, in če si ne moremo tolmачiti brezobraznega napada na katol.-narodno stranko, osobito pa na duhovščino kranjsko. Tako piše včerajšnja »Edinost«, da katoliško-narodna inteligenca na Kranjskem »zasramuje sv. Cirila in Metoda«, da nima »ljubezni« do ubogih trpinov, obmejnih Slovencev, da so ji »Nemci in Latinci uzor« itd. Konečno pa zagovedno vpraša: »Zakaj ni bilo k nam nobenega zastopnika katoliške stranke, ki hoče biti tudi slovenska?« Take lopovščine nismo pričakovali od »Edinosti«, ki gotovo dobro pozna kranjske razmere. Ali ve »Edinost«, da je »Narodova« klika, ki je svoj čas narodnost in rešitev obmejnih Slovencev bila uzela v zakup, že šest let v tesni zvezi na podlagi pismene pogodbe s kranjskimi Nemci? Ali ve »Edinost«, da je dr. Tavčar s svojimi privrženci na starejša svoja leta, ko človeka navadno že pamet sreča, zaprisegel boj na življenje in smrt ravno katol.-narodni stranki, osobito pa slovenski duhovščini na Kranjskem? Ta razpor je zasejal na Goriško, vsiljuje ga Štajercem in tudi Primorcem. S pomočjo kranjskih Nemcev je dr. Tavčar, kakor se je danes teden javno ponašal v svojem govoru, zvezal roke katoliško-narodni stranki in dež. zboru. Dela imamo polne roke proti tem grobokopom naroda slovenskega, proti sramotni zvezi slovenskih in nemških liberalcev. In kar se tiče tržaških razmer, smo ravno mi najodločnejše obsojali postopanje mož, kakor je Jurizza, ter tako pokazali, da smo odločni prijatelji slovenskega življa v Trstu in okolici in da je nasprotna trditev »Edinosti« podla in brezstidno sumničenje. In zakaj ni bilo k slavnosti v Trst nobenega zastopnika katol. narodne stranke? Vprašamo: Kdo pa je iz Ljubljane zastopal dr. Tavčarja in njegove pristaše? Dalje vprašamo, zakaj niste poslušali našega rahlega opomina pred slavnostjo in zakaj ste z nizkотно demonstracijo na tisoče ljudstva pustili brez božje službe? Kdor hoče biti voditelj naroda, naj se ne poniža do demonstracij, ki narodu niso v korist, ampak v pohujšanje. Mnogi ugledni svečeniki isterski so v tem oziru našega mnenja. Sicer pa od srca želimo tržaškim Slovincem, da bi si skoro priborili povsod v javnosti, pa tudi v cerkvah svoje pravice, katere jim odrekajo brezozirni nasprotniki, in da bi se srečno rešilo tržaško vprašanje.

Značilna imenovanja. Dež. odbor poklical je v cestni odbor Škofjeloški: Fr. Šlibarja, posestnika v Selcah in Ig. Cadeža, posestnika v Srednji vasi; v cestni odbor Kamniški: Josipa Močnika, posestnika v Kamniku in Matevža Seršena, župana v Vodicah; v cestni odbor Radovljški: Iv. Janca, župana v Begunjah in Janeza Čopa, posestnika v Breznici.

Osebnosti. Na Bled je prišel železniški minister Wittek ter ostane ondi 10 dni. -- Promoviran je bil na dunajskem vseučilišču vladni konceptni praktikant v Ljubljani g. Fr. Vončina. — Župnija Braslovče je podeljena č. g. Jakobu Hribniku, knezoškofjskemu duhovnemu svetniku in špirtualu v mariborskem semenišču. — Oskrbnik sirotišnice v Vojniku je postal mariborski mestni uradnik g. Jožef Temerl ml.

Iz Severne Amerike sta prišla za par tednov v svojo domovino naša rojaka č. g. župnika Fr. S. Bajec in Fr. S. Šusteršič.

Petindvajsetletnico so praznovali dne 24. t. m. na Brezjah pred. gosp. dekan J. Bizjan in trije sošolci.

Na Brezjah se zbere na svete Ane dan več dekljskih družb iz radovljiške dekanije. Slavnostno besedo izpregovorita č. g. župnik Šinkovec in kaplan Zabret.

Novi maše. Minolo nedeljo so darovali nove sv. maše: Na Brezjah č. g. Jožef Cuderman; govoril je č. g. Janez Cuderman. — V Naklem je opravil prvo

sv. daritev č. g. Fr. Rakovec; slavnostni govor je imel vlč. g. dekan kranjski Anton Koblar. — V Borovnici č. g. I. Klemenec, govoril mu je g. dr. Ignacij Žitnik. — V Trnovem pri Il. Bistrici je daroval prvo sv. daritev domačin o. Ferdinand Stadler, kapucin goriški; slavnostni govor je imel č. g. Jos. Ličan.

Sv. Jošt pri Kranju je obiskala zadnjo nedeljo kakih 200 oseb broječa družba iz Mošenj.

Iz Tržiča se nam poroča: Pretečeni teden je začel Anglež Molline, posestnik papirnice, graditi podzemeljski rov za cevi, po katerih bo napeljal iz Bistrice vodo za svojo tovarno. Vsi rekurzi domačih posestnikov, ki bodo pri tem trpeli, so bili brezuspešni. Predilnica pa je nakupila v šentanski dolini več posestva, na katerem misli graditi novo tovarno. Ta teden se je vršil ogled. Tudi tu se stavijo razne ovire.

Izletniki na Begunjsko, 2056 m., o priliki otvoritve koč opozarja odbor slovenskega planinskega društva, da je preskrbljeno za prenočišča tako na planini v koči, kakor v bližnjih rudnikih in na Planinci, pet minut pod kočo. Kdor hoče na vrh, priporoča se mu, da gre na predvečer h koči. Koča, koja je darovala lani gospa Soukupova rojena Tomc radovljiški podružnici pod tem pogojem, da nosi ime po njenem očetu, opravil je društveni odbor letos z vsem potrebnim. Na dan otvoritve pa bode oskrbljena tudi s pivom in vinom. Odbor je odločil otvoritev še le za letos, ker je na Begunjski flora najzanimivejša. Poleg mnogih redkih cvetic nahaja se osobito murn in pečnic vse polno v neposredni bližini koč. Iste so baš sedaj v najlepšem cvetju. Pri otvoritvi pojo begunjski pevci na gospoda Sturmovem vrtu (restavracija Michl) pa bo slavnoznani blejski pevski zbor. Ob neugodnem vremenu preloži se vse na nedeljo dne 11. avgusta. Odbor.

»Prve liste«, ki so jih izdali slovenski in hrvatski učiteljski abiturijenti, je prevzela »Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«, kjer se tudi naroča. — Knjiga velja 2 K 20 h s poštnino vred.

Prepovedan »Ruski kružok«. Tržaško namestništvo pravila »Ruskega kružoka« za Trst ni potrdilo. Tako poročajo današnji nemški listi.

Promenadni koncerti »Meščanske godbe«. Piše se nam iz Ljubljane: Prav hvalevredno je, da je »Meščanska godba« pričela prirejati promenadne koncerte, toda čudimo se, kdo ji je svetoval, naj se promenadni koncerti vedno vrše na zaduhlem Mestnem trgu, kjer se ob koncertu niti promet z vozmi ne more ustaviti. Prav bi bilo, da bi meščanska godba prirejala na raznih krajih mesta promenadne koncerte, pred vsem naj bi se pa ozirala na prostore, na katerih ob sedanjih soparici dobi šetajoče občinstvo kaj hladu in boljšega zraka. Na Mestnem trgu se tudi promenade prav razviti ne more, torej bi želeli, da se upošteva našo željo.

Štrajk v Št. Janžu se nadaljuje, vsi delavci zopet izostali. Danes je prišel prejšnji voditelj premogokopa g. Pavlin iz Ljubljane, da uredi nedostatke. Upati je, da bodo razmere z današnjim dnevom poravnane.

Visoki gosti na Bledu. Pretečeni teden je došel na Bled g. načelnik generalnega štaba izm. pl. Beck, ter se nastanil v hotelu Mallnerjevem. Visokemu gostu na čast so priredili v ponedeljek zvečer v Mallnerjevem parku japonsko vrtno veselico.

Riklijanci na Bledu. Ko drugi gostje letos bolj počasi dohajajo na Bled, se Riklijancev kar tare. Tekom let je imel Riklijanci največ gostov 100 hkrati; začetkoma pretečenega leta jih je imel 170, sedaj jih ima do 200.

Novi štajerski dež. odbornik. Štajerski dež. zbor je izvolil namestu dr. Reicherja dež. odbornikom dež. poslanca I. pl. Feyrera. Pl. Feyrer je dobil od oddanih 41 glasov 38 glasov. Njegovim namestnikom je izvoljen deželni poslanec baron pl. Kellersperg.

Na oeljski slov.-nemški spodnji gimnaziji je bilo v preteklem letu 137 dijakov, od katerih je dovršilo šolsko leto z odliko 24, prvi razred je dobilo 91, drugi razred 14 dijakov, ponavljalni izpit pa ima 8 dijakov.

Glasom člena II. zakona z dne 8. julija 1901, drž. zak. štev. 86, o zvišanju žganjarine in o naklonitvi jednega dela donosa te davščine deželnim fondom v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, so podvržene vse žgane opojne tekočine, ki se dne 1. septembra 1901 nahajajo v ozemlju v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel v prostem prometu, kakor tudi one, ki se odpošljejo v deželah ogrske krone, v Bosni in Hercegovini pred 1. septembrom 1901 na prejemnike ozemlja, v katerem velja ta zakon, toda dosepejoše po 1. septembru 1901 v to ozemlje, dodatnemu davku 20 h od hektoliterske stopinje (litra) alkohola, izvzemši one tekočine, ki so v zakonu natančneje označene.

V izvršitev tega dodatnega obdačenja žganja je izdalo c. kr. finančno ministerstvo z naredbo z dne 13. julija 1901, drž. zak. štev. 105, naslednji pravilnik:

Pravilnik gledé pobiranja dodatnega davka.

I. Predmet dodatnega davka.

Dodatnemu davku v znesku 20 h od litra alkohola so podvržene, izvzemši nižje navedene, vse dne 1. septembra 1901 v ozemlju, kjer velja ta zakon, v prostem prometu se nahajajo žgane opojne tekočine, kakor tudi one, katere se odpošljejo v deželah ogrske krone, v Bosni in Hercegovini pred 1. sept. 1901 na prejemnike v ozemlju veljavnosti tega zakona, pa v to ozemlje dosepejo šele po 1. septembru 1901.

K dodatnemu davku podvrženim žganim opojnim tekočinam pripadajo zlasti arak, rum, konjak, esence za žganje, nadalje umetne sadne esence, ki so narejene iz različnih vrst etra, alkohola in drugih snovij, likerji in druge vrste pomešanega žganja, nadalje alkoholoviti parfumerijski izdelki, kakor kolonjska voda, alkoholovite zdravilne tinkture in izvlečki, kakor tudi vsaka zmes iz vina in žganja, katere alkoholovitost presega 15 prostornih odstotkov.

Dodatnega davka so proste:

1.) Žgane opojne tekočine v posesti obrtnikov, ki razpečavajo žgane opojne tekočine (točenje, prodaja in trgovina na drobno i. t. d.) v množinah, ki ne presegajo deset litrov in v posesti drugih načelnikov gospodarstva v množinah ne nad pet litrov alkohola. Te množine so proste dodatnega davka tudi tedaj, ako se dobe pri kakem obrtniku, odnosno načelniku gospodarstva, večje zaloge.

2.) Žganje, ki je že po dosedaj obstoječih določbah prosto državne žganjarine.

II. Prijava.

Kdor poseduje dne 1. septembra 1901 zalogo dodatnemu davku podvrženih žganih opojnih tekočin, ki ima več kakor deset, odnosno pet litrov alkohola, je zavezan, prijaviti množino in alkoholovitost cele zaloge, nadalje kraj in prostore, kjer jo hrani, tekom štirih dni, od 1. septembra 1901 računeno, torej najkasneje 4. septembra 1901 pisмено v dvojnem izvodu s pridejanim obrazcem pri onem oddelku finančne straže, v katerega okolišu ima spravljene žgane opojne tekočine. Golice za te prijave oddajale se bodo pri vsakem oddelku finančne straže ter pri organih in uradih, katere v to določi finančno deželno oblastvo.

Ako se za prijavi zavezane zaloge ali za kak del istih zahteva na podlagi za posamezne dežele veljavnih posebnih avtonomnih določb povračilo po tarifi plačane deželne naklade, je to navesti v prijavi ter zajedno napovedati množino žganja, za katero se zahteva povračilo, kakor tudi odpadajoči povračilni znesek.

One žgane opojne tekočine, katere se odpošljejo v deželah ogrske krone, Bosni in Hercegovini pred 1. septembrom 1901 na prejemnike v ozemlju, kjer velja ta zakon, in katere dosepejo šele 1. septembra 1901 ali pozneje v to ozemlje, niso podvržene tej prijavi.

Ako zaloga žganih opojnih tekočin, katero je prijaviti, v posameznem slučaju ne gledé na alkoholovitost ne presega pet hektolitrov, se sme v prijavi opustiti napoved množine, alkoholovitosti in hektoliterskih stopinj; v tem slučaju pa je v prijavi izrecno navesti v razpredelku za opombe, da cela zaloga ne presega množine pet hektolitrov.

Pri žganih opojnih tekočinah v zaprtih, v trgovini običajnih steklenicah, nadalje pri likerjih, to so žgane opojne tekočine, ki vsebujejo vsaj deset kilogramov sladkorja na hektoliter, in pri oslajenem žganju, to so take žgane opojne tekočine, ki vsebujejo na hektoliter več kot jeden kilogram ali manj kot deset kilogramov sladkorja, naposled pri vseh dodatnemu davku podvrženih esencah, parfumerijskih izdelkih, zdravilnih tinkturah in izvlečkih se napoved alkoholovitosti lahko opusti ne gledé na množino prijavi zavezane zaloge.

Ako bi bile prijavi podvržene žgane opojne tekočine tekom prvih štirih dni meseca septembra 1901 na potu, ne da bi bile že pripravljene ter dodatni davek od njih poravnani, zavezan je podati prijavo, oziroma plačati dodatni davek prejemnika blaga, in sicer mora podati prijavo najkasneje tekom 48 ur, čim je dospela pošiljatev.

Ako se opusti predpisana prijava dne 1. septembra 1901 obstoječe zaloge žganih opojnih tekočin, nadalje ako se prijavi množina alkohola za več nego deset odstotkov manj, nego se je uradno ovedelo, kaznuje se ta prestopok s štiri- do osemkratnim zneskom dodatnega davka, ki se je prikrajšal, odnosno bil prikrajšanju izpostavljen. Druge nepravilnosti pri prijavi, ki se ne tičejo množine alkohola, kaznujejo se z redovno kaznijo od 4 do 200 kron.

Železniška in parobrodna podjetja (izvzemši pomorska, v kolikor se ne gre za take tuzemske parobrode, ki živjajo olajšave pri prometu) kakor tudi c. kr. poštni zavodi so zavezani, vsako pošiljatev žganih opojnih tekočin, katero so prevzeli pred 1. septembrom 1901 v prevažanje do prejemnika v ozemlju, kjer velja ta zakon, pa jo do tega dne še niso izročili stranki, takoj, čim dospe na oddajno postajo, naznaniti oddelku finančne

straže, v katerega okolišu je ta postaja. V tej prijavi, katero mora podati neposredno oddajna postaja, mora biti navedeno ime oddajnika in prejemnika ter kosmata teža pošiljatev.

III. Uradno obravnavanje.

Finančnih organov, pri katerih so bile podane prijave o zalogah, naloga je, prepričati se vprvo o popolnosti prijave ter na to brez odloga ovedeti množino zaloge na spodaj določeni način.

Izvid, nadalje odpadajoči znesek dodatnega davka in vplačilno mesto, pri katerem se ima vplačati dodatni davek, je navesti v obeh izvodi prijave. Prvi izvod prijave vrniti je stranki.

Stranka je zavezana, na ta način jej naznanjeni znesek na dodatnem davku tekom osem dni vplačati pri v rešitvi prijave označenem vplačilnem mestu, ako se jej ni dovolilo plačilo v obrokih ali odlog plačila. Za one dežele, v katerih so vpeljane samostojne deželne naklade, ki se imajo z dne 31. avgusta 1. 1901. razveljaviti, se bo potom posebnih naredb določilo, ako in v kateri meri se ima povrniti po tarifi vplačana deželna naklada in ako in v kateri meri se dajo kompenzirati take povračilne tirjatve z dodatnim davkom na žganje.

Z uvedbo prijavljenih zalog na žganih opojnih tekočinah je najkasneje dne 2. septembra 1901 pričiti.

Gledé postopanja pri ovedbi zalog se naslednje določa:

1.) Gledé poistinjenja množine:

a) Ako se nahajajo žgane opojne tekočine v sodih, kesonih, cisternah itd. in so te posode polne in uradno preizkušene, je merodajen merosodni znak.

Ako sodi niso preizkušeni in le deloma napolnjeni, ovedeti je njih vsebino z Matievič-evem soderom. Pri žganju v sodih se vsebina tudi lahko določi na ta način, da se ové čista teža ter ista preračuni na litersko mero vpoštevaje istinito alkoholovitost s pomočjo v to predpisanih redukcijskih razkaznic.

Ako gre za nepreiskuhene kesone in rezervoarje, je ovedeti množino žganih opojnih tekočin s preračunanjem prostornine ali na drug zanesljiv način.

b) Pri steklenicah in drugih steklenih posodah določi se število steklenic in posod jednake veličine ter na to ové vsebina za vsako veličino, da se potem na ta način iz teh podatkov zračuni množina tekočine.

Pri zaprtih, v trgovini običajnih steklenicah se lahko ové množina cenilnim potom, ako ni na razpolago vzorčnih steklenic.

Ta ovedba se bistveno zjednovi, ako stranka prinese prazne vzorčne steklenice, katerih prostornino se lahko vsak čas ové.

c) V čistilnicah za žganje, katere čistijo zadacano žganje ter so v delovrbi za časa ovedbe zalog, je ovedeti tudi množino žganja v rektifikacijskih pripravah in kadeh za precejanje. V to svrhu se najprej ové, koliko litrov na dan se na vsako kad nalije in katera množina žganja se je prvotno vporabila za naročitev premogovega prahu. Vsota teh znezkov da približno množina žganja v jedni kadi.

d) Ako ima dodatnemu davku podvržena stranka dovoljenje do davka proste uporabe žganja za napravo likerja ali drugega alkoholovitega blaga v svrhu izvoza preko carinske črte, določiti je množino žganja, ki se ima iz cele zaloge v smislu člena II., štev. 2. zakona, izločiti kot dodatnega davka prosta, na ta način, da se zaključijo zapiski, katere je voditi o prejemu in o uporabi davščine prosto dobljenega žganja.

2.) Gledé ovedbe alkoholovitosti:

a) Žganje v sodih je s stodelnim alkoholometrom na predpisan način gradirati ter v to svrhu vzeti iz vsacega soda z nategu ali s kakim drugim pripravnim orodjem poskušnjo iz srednjih plastij.

Ako bi preizkušen alkoholometer ne bil na razpolago, dejati je iz posameznih sodov vzete poskušnje posebej v dobro očiščene in poprej z žganjem iz istega soda izplaknjene steklenice, katere je zapečatiti ter ovedeti alkoholovitost vpricho stranke, ki se ima k temu pozvati, pri najbližnjem finančnem organu, ki ima preizkušen alkoholometer.

b) Pri žganju v rezervoarjih ali v drugih velicah posodah vzeti je poskušnje v jednacij množinah iz gornje, srednje in spodnje plasti, jih dobro pomešati in nato določiti njih alkoholovitost.

c) Ako je žganje v steklenicah in jednacij majhnih posodah in ako se ovedba prave alkoholovitosti v smislu pod lit. e in štev. 3 navedenih določb sploh ne sme opustiti, omejiti se sme na ponamerno gradiranje.

d) Ako gre za žgane opojne tekočine, katere se z alkoholometrom ne dadó kar naravnost gradirati, kakor likerji, oslajeno žganje, in se napoved alkoholovitosti v smislu oddelka II., odstavek 4., ni opustila, ovedeti imajo finančni organi alkoholovitost, katero je vzeti za podlagu plačila dodatnega davka, na način, ki je predpisan za ovedbo alkohola v likerjih (dodatek A, II B k izvršilnemu predpisu k zakonu o davku na žganje).

Ako dotični finančni organ potrebne priprave nima pri roki, poistiniti je v zapisiku množino tekočine ter vposlati poskušnje posameznih vrst pod pečatom finančnega organa in stranke na finančno oblastvo prve stopinje, ki ima odrediti preiskavo ter na podlagi izvida tudi vse nadaljno.

Žgane opojne tekočine, ki niso ali ki so zelo malo oslajene ter take z ingrijencami pomešane, je preizkusiti vedno z uradnim alkoholometrom.

e) Ako odpade napoved alkoholovitosti, ker skupna zaloga v posameznem slučaju množino pet hektolitrov ne presega ali ker gre za žgane opojne tekočine v zaprtih, v trgovini običajnih steklenicah ali za likerje ali za oslajeno žganje, vzeti je alkoholovitost

- aa) pri Francovem žganju, rumu in araku s 65 stopinjami,
bb) pri konjaku, whiskyju, žganju iz češenj in tropin, pri slivovki, boroviczki in tako zvanem naravnem žganju s . . . 40 "
cc) pri likerjih vseh vrst in pri oslajenem žganju s 35 "
stodelnih alkoholometerskih lestvic.

Ako se vrivajo proti pravosti prijave gledé vrst žganja pomisleki, n. pr. pomislek, da so se visoko stopnjate opojne tekočine prijavile kot naravno žganje ali s sladkorjem pomešan špirit kot liker, treba je po možnosti sumljive žgane opojne tekočine prej preizkusiti. Ako je sum vtemeljen, pričiti je z ovedbo prave alkoholovitosti vseh dodatnemu davku zavezanih zalog dotične stranke (lit. a do d) in radi neresnične prijave proti stranki uvesti kazensko postopanje. Odmeri dodatnega davka je v takem slučaju vzeti za podlago z dejansko ovedbo poistinjena alkoholovitost.

Alkoholovitost dodatnemu davku podvrženih esenc, zdravilnih tinktur in izvlečkov je pri računu vpoštevati s 70, alkoholovitost dodatnemu davku podvrženih parfumerijskih izdelkov z 90 stopinjami stodelne alkoholometerske lestvice.

f) V onih slučajih, v katerih se alkoholovitost naznani ali če gre za žgane opojne tekočine drugačne vrste kakor prej navedenih vrst, je opustiti neposredno ovedbo prave alkoholovitosti takrat, kadar stranka isto izkaže s svojimi obrtnimi knjigami, fakturami itd., proti katerih pravosti ni pomisleka.

3.) V tvornicah za liker se dejanska ovedba zalog žganih opojnih tekočin takrat opusti, kadar podjetniki opravijo prijavo zalog na ta način, da najkasneje 1. septembra 1901 predlože finančnemu oblastvu prve stopinje na podlagi inventure podroben izkaz o istega dne v posesti podjetnika se nahajajočih množinah dodatnemu davku podvrženih žganih opojnih tekočin po skupinah blaga iste alkoholovitosti in se zadovolé s tem, da odposlanec finančnega oblastva prve stopinje pravost podanih napovedij morebiti še z ogledom v podjetniških prostorih in z vpogledom v obrtne knjige, oziroma, v kolikor gre za napovedano alkoholovitost, na ta način preizkusi, da pregleda in preišče odvzete poskušnje. Pri tem je dovoljeno, da se prijavi odstopki alkohola s številkami na spodaj zaokroženimi od deset do deset, tako da se n. pr. vse opojne tekočine, katerih alkoholovitost se vrti med 50 in vštévši 59 odstotki, smejo prijaviti z alkoholovitostjo 50 odstotkov.

Ako se pri takošni preizkušnji pojavijo pomisleki proti pravosti strankinih napovedij, je brezuvetno pričiti z dejansko ovedbo cele zaloge.

Odpadujoči dodatni davek ima predpisati finančno oblastvo prve stopinje.

Na prošnjo more finančno oblastvo prve stopinje gori navedeno olajšavo dovoliti tudi za gotova prodajališča tovarniških podjetij.

IV. Uradno obravnavanje prehodnemu postopanju podvrženih, dodatnemu davku zavezanih žganih opojnih tekočin.

Dodatni davek za one žgane opojne tekočine, katere se odpošljejo v deželah ogrske krone, v Bosni in Hercegovini pred 1. septembrom 1901 na prejemnike v okolišu veljavnosti zakona, a dosepejo šele 1. septembra 1901 ali kasneje v to ozemlje, predpiše se prejemniku pošiljatev zajedno z izdajo izkaznice (obrazec štev. III, k § 5, ukaza finančnega ministerstva z dne 20. julija 1899, drž. zak. štev. 128) v plačilo tekom osem dni od strani dostavnega urada.

Predpis se izvrši na ta način, da se koncem izkaznice pristavi naslednja klavzula:

„Za gori navedeno množino alkohola ima (I. l.) v pri c. kr. uradu v plačati na dodatnem davku na žganje znesek K . . . h, reci tekom osem dni, da se izogne izvršilu.“

Odmeri je vzeti za podlago od pošiljalnega urada vgotoljena množina alkohola, seveda če ni od dostavnega urada ovedena množina alkohola večja, v katerem slučaju ima le-ta služiti v podlago. O opravljenem vplačilu izroči se stranki plačilno potrdilo.

V. Vplačilo v obrokih, odnosno kreditiranje dodatnega davka.

Kdor se hoče poslužiti v zakonu dovoljenega vplačila v obrokih, odnosno, ako gre za tvornice likerja, dopuščene kreditiranja dodatnega davka, katerega je vplačati, ima najkasneje do 4. septembra 1901 v to svrhu prositi za dovoljenje pri finančnem oblastvu prve stopinje, v čegar okolišu se nahaja obdačljiva zaloga žganja, in v prošnji zajedno izrecno navesti, katere obroke želi, odnosno za kateri čas zahteva izdelovalec likerjev odgoditve.

Obroke do šest mesecev, od dneva doteklosti računeno, dovoli finančno oblastvo prve stopinje, one do jednega leta finančno deželno oblastvo. Prvi obrok se mora takoj po prejemu dovoljenja za plačevanje v obrokih vplačati.

Ako se le jeden dovoljenih obrokov zapadni dan točno ni vplačal, iztirjati je ves, še na dolgu ostali znesek na jedenkrat, eventuelno potom izvršila. Zamudnih obrestij v tem slučaju ni tirjati.

Kredit za izdelovalce likerjev se dovoli le proti popolni varščini za odpadajoči dodatni davek, katero varščino je položiti na način, kakor ga predpisuje izvršilni predpis k zakonu o davku na žganje v § 32.

Na dan, s katerim poteče dovoljeni odlog, je plačati kreditirani znesek na dodatnem davku točno pri onem uradu, pri katerem je dodatni davek predpisan. Ako pade plačilni dan na nedeljo ali praznik, je opraviti plačilo naslednji delavnik. Ako se v pravem času ne plača, iztirjati je dodatni davek izvršilnim potom.

VI. Prigledu zavezane osebe.

V dobi v členu II., odstavek 5. zakona, navedenih 60 dni, od 1. septembra 1901 računjeno, smatrati je izdelovalce žganja ter one, kateri trgujejo z žganimi opojnimi tekočinami ali se pečajo s točenjem ali s prodajo istih na drobno, gledé dodatnega davka kot pod uradnim prigledom stoječe.

Ti so torej zavezani, gledé svojih zalog na žganih opojnih tekočinah, v kolikor iste od dodatnega davka niso niti oproščene, niti ne stoje pod vezjo državne žganjarine, izkazati dobavo ali plačilo dodatnega davka, odnosno povišanega zneska.

Finančni organi so po § 271. carinskega in državnega monopolnega reda opravičeni, kedar koli se jim zdi potrebno, v hranišča, kakor tudi v obrtvališča in prodajališča, v katerih se hranijo in razpečavajo žgane opojne tekočine, vstopiti po dnevu, izvršiti v njih ovedbe, zaloge dodatnemu davku podvrženih žganih opojnih tekočin zapisati ter z ozirom na rok prijave in plačila zahtevati izkaz o dobavi ali o plačilu dodatnega davka, odnosno povišane davščine.

Prej navedeni obrtniki so zavezani, finančnim organom brez ugovora dovoliti vstop v gori navedene prostore, jim osebno ali po svojih uslužbencih na zahtevo po potrebi pomoči pri njih opraviilu ter izkazati dobavo ali plačilo dodatnega davka, odnosno povišane davščine.

Opustitev predpisanega izkaza dobave, odnosno plačila dodatnega davka se kaznuje s štiri- do osemkratnim zneskom dodatnega davka za ono množino alkohola, gledé katere se je izkaz opustil.

715 (2-1)

Dodatek.

Dežela:

Finančni okraj:

Davčni okraj:

Prijava

o onih zalogah dodatnemu davku podvrženih žganih opojnih tekočin, katere poseduje podpisaneec.*

Ime, značaj posestnika, njegovo bivališče, ulice in popisna številka	Označba prostorov, v katerih se hranijo žgane opojne tekočine	Številko posoda	Vrsta in značilne številke	Vrsta (v trgovini običajno ime)	Množina (litri)	Alkoholovitost po stolici	Hektoliterske stopinje (litri) čistega alkohola v teh množinah	Opomba

..... dne 1901.

Podpis stranke:

* V tej prijavi je napovedati celo zalogo na žganih opojnih tekočinah, vstevši dodatnega davka proste množine po pet, odnosno deset litrov alkohola. Kedar zaloga, katero je prijavitelj, pet hektolitrov ne presega, opusti se lahko napoved alkoholovitosti in hektoliterskih stopinj ter napove množina samo približno.

Rešitev.

1.) Oddano dne 1901.

2.) Podatki dne 1901 izvršene uradne preiskave:

3.) Od ovedene skupne množine hektoliterskih stopinj (litrov) alkohola znaša po odbitku prostih litrov alkohola dodatni davek ... K. h, reci ... kron ... h

Ta znesek je vplačati pri c. kr. uradu v

najkasneje tekom osem dnij

eventuelno naj se navede dovoljenje za plačilo v obrokih ali za odlog.

..... dne 1901.

Podpis stranke:

Podpis finančnega organa:

Na predstojeca določila opozarja se s tem v svrhu natančnega postopanja po istih s pripomnjo, da se prijave golice oddajajo brezplačno pri najbližjem oddelku finančne straže in pri najbližjem c. kr. davčnem uradu in da se istotam dobe in dajo tudi natančnejša poročila in pojasnila gledé prijav, katere je treba podati.

C. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani,

dne 20. julija 1901.

Žitne cene

dne 24. julija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-34	do 8-35
„ „ pomlad 1902	—	—
Rž za jesen	7-19	7-20
Koruza za julij-avgust	5-63	5-64
„ „ september-oktober	5-78	5-79
„ „ maj-junij 1902	5-41	5-42
Oves za jesen	6-68	6-69

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	8-09	8-10
Rž za oktober	6-77	6-78
Oves za oktober	6-85	6-86
Koruza za julij	5-32	5-33
„ „ avgusta	5-36	5-37
„ „ maj 1902	5-11	5-12

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-60	do 8-25
„ „ južne žel.	—	—
Rž	7-20	7-40
Ječmen	—	—
„ „ ob Tisi	—	—
Koruza ogerska	5-70	5-80
Cinkvant	6-76	7-10
Oves srednji	7-45	7-65
Fizol	7-55	10-00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dne	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
24	9 zveč.	730.6	19.0	sl. sever.	del. oblak.	
25	7. zjut.	733.0	16.4	sl. ssvzh.	jasno	0.0
	2. popol.	732.1	27.7	sr. zah.	sk. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 20-9°, normale: 19-9°

Mladeniški cvet.

Dijaški molitvenik.

Flos juvenilis

Libellus precum in usum studiosae juventutis

priporoča

prodajalnica kat. tiskovnega društva (H. Ničman.)

Cena eksemplaru v platno vezanemu 2 K 20 h, v usnji z rdečo obrezo 2 K 60 h. Po pošti 20 h več.

Anton Presker

javlja, da se je preselil iz prodajalne na Sv. Petra cesti št. 6 711 3-2

na Sv. Petra cesto št. 16.

Največja trgovina s kolesi na Dunaji

prodá tako v ceno, kakor še nikoli

!!! 500 koles !!!

najboljše vrste (enoletno jamstvo): Puch, Styria, Greger, Waffen, Premier itd. Najboljši modeli leta 1901 od 150 K dalje. Dobro ohranjena že rabljena kolesa, pnevmatika brez graje, po 80, 85, 90, 95, 100 do 110 K. Krasna kolesa za dame, nova po 160 K, nekoliko rabljena po 85, 95, 115 K. 707 10-1

Nova pnevmatična cev 8-9 K, zračni mehovi 4-5 K. Pošilja le proti povzetju.

Samo za 32 kron

Singerjev ročni šivalni stroj; delazelo lahko, z mahalom, samodelavnim čolnicem, odrezalnikom, z najnovejšimi zboljšavami, z elegantno leseno ali železno podstavo 32 K, s krasno omarico 36 K. Novo! Visoke-Singer za družinsko rabo, se gonijo z nogo, 10 let jamstva, 48 K. — Se prodaja le proti takojšnjemu plačilu pod jamstvom.

M. Rundbakin, Dunaj, IX., Berggasse 3.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča preč. duhovščini

v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega

blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

zgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-

večji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov. 7 55

Sprejmeta se

trgovski pomočnik in učenec

v trgovino z železnino in špecerijskim blagom pri

712 3-2

Francu Omersa v Kranju.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Čopiče za slikarje, pleskarje, zidarje in za domačo porabo ima v veliki izbiri v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanskulice. 228 16 11-1
Vnanja naročila proti povzetju.

Mlad trgovski pomočnik

ali

izurjena prodajalka

sprejme se v špecerijsko trgovino na deželi. — Poudarje pod J. S. na upravnishvo „Slovenca“. 708 3-2

Najprimerneje priložnostno
darilo za mladino so

Pomladni Glasi

ki so jih izdali ljubljanski bogoslovci dosedaj deset zvezkov.

Dobé se še razen I. in II. vsi letniki in sicer nekateri krasno vezani po 1 K 80 h, v platno po 1 K 10 h, v polplatno po 80, ozir. 70 h, brosirani po 60, 50, ozir. 40 h.

Naročajo se po vseh knjigarnah in v semenišču.

Za pomladno in poletno dobo

priporočam gospodarjem in kmetovalcem, kakor tudi raznim podjetnikom svojo veliko zalogo potrebnih za stavbe: portland- in roman-cement, železo za vezi, storje, traverze, železniške šine, okove za vrata in okna, trombe, cevi za vodovode, štedilnike (Sparherde).

Potem poljedelske stroje: slamoreznice, gepeljne, mlatilnice, fino izdelane, močne pluge, stroje za posnemanje smetane, stiskalnice za sadje, najnovejše trombe za gnojnice in drugo potrebno orodje za poljedelstvo.

Razno orodje za kovače, ključavničarje in mizarje.

Nagrobne križe, vlite kotle, jeklo za svedre, tehtnice in uteže, žimo,

morsko travo, kakor veliko izber v kuhinjski opravi itd. po jako nizkih cenah.

Fran Stupica,

232 30-20

trgovina z železnino in špecerijskim blagom, Ljubljana,

Marije Terezije cesta šte. 1, poleg gostilne „pri Figovcu“.

Dunajska borza.

Dne 25. julija.

Skupni državni dolg v notah	99-10
Skupni državni dolg v srebru	99-—
Avstrijska zlata renta 4%	118-40
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	95-65
Ogerska zlata renta 4%	118-30
Ogerska kronska renta 4%, 200	93-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1650-—
Kreditne delnice, 160 gl.	632-50
London vista	239-70
Wemski drž. bankovci za 100 m. nem. drž. volj 117-42 1/2	

20 mark	23-47
20 frankov (napoleonador)	19-03
Italijanski bankovci	90-91
C. kr. cekini	11-30

Dne 24. julija.

3-2% državne srečke l. 1864, 250 gl.	184-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	170-50
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	207-50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-10
Tisine srečke 4%, 100 gl.	143-50
Dunavske vravnjavne srečke 5%	257-25

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	105-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
Prijoritete obveznice državne železnice	425-25
„ „ južne železnice 3%	342-10
„ „ južne železnice 5%	122-40
„ „ dolenskih železnice 4%	—
Kreditne srečke, 100 gl.	389-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	500-—
Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gl.	47-50
Ogerskega	25-—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	16-25
Rudolfove srečke, 10 gl.	58-—

Sa'move srečke, 40 gl.	200-—
St. Genois srečke, 40 gl.	234-—
Waldsteinove srečke, 20 gl.	388-—
Ljubljanske srečke	60-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	270-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5888-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	863-—
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	90-75
Splošna avstrijska stavbinska družba	144-—
Montanska družba avstr. plan.	416-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	427-—
Papirnih rubljev 100	252-75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri tvebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vtati za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnici.